Godina II. — Broj 346.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Subota, 24. lipnja 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sisanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Novo grčko ministarstvo. Blokada Grčke dignuta

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 23. lipnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

U dolini rijeke Čerenos napreduju Rusi prama Kutiju. Inače nema ni u Bukovini ni u istočnoj Galiciji nikakve promijene položaja. Protiv naših položaja na jugoistoku i na sjeveru od Radzivila vodio je jučer neprijatelj mnogobrojne i žestoke napadaje. Bio je svagdje suzbijen.

Bojne su sile, koje se bore pod zapovjedništvom generala Linsingena, potisnule Ruse na sjeveroistoku i na istoku od Lokača još dalje. Kod Lokača su naše čete uhvatile preko 400 zarobljenika i uzele 4 ruske strojne puške.

U srezu Stohod-Stir izjalovilo se je više neprijateljskih protunavala.

Talijansko bojište.

Jučer bila je topnička paljba na sjevernom dijelu doberdopske visoravni na čase vrlo žestoka. Suzbili smo ponovljene napadaje talijanske pješadije protiv naših položaja na jugoistoku od Mrzlog vrha. U srezu su Plockena započeli jutros za rana živahni topnički bojevi. Na dolomitskoj se je fronti izjalovio ponovni talijanski napadaj protiv Crode dell'Ancona. Isti je udes pratio pojedine neprijateljske provale iz prostora kod Primolana.

U području su Ortlera zaposjele naše čete više visokih pograničnih vrhova.

Jugoistočno bojište.

Na donjoj Vojusi okršaji. Položaj nepromijenjen.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Dogodjaji na moru.

Beč, 23. (D. u.) 22. na veče napala je skupina naših pomorskih ljetala uspješno s bombama neprijateljske položaje kod Tržića.

23. o. mj. za rana napala je skupina pomorskih ljetala Mletke. U tvrdjavi Nicolò Alberoni, u plinari, a osobito u arsenalu mnogo je puta bio nišan ravno pogodjen s teškim bombama, te su bili prouzročeni jaki požari. Neprijatelj je pucao žestoko, ali bezuspješno na ljetala, koja su se vratila neoštećena.

Poglavica mornaričnog admiralskog štaba.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 23. lipnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na istoku od Yperna izjalovio se neprijateljski navalni pokušaj. Na njemačkim izvidnim podhvatima u Šampanji bilo je uhvaćeno nekoliko tuceta zarobljenika i zaplijenjeno više strojnih pušaka. Suzbili smo tri francuske navale protiv naših položaja, što smo ih osvojili na zapadu od tvrdje Vaux. Tu smo zarobili 21. o. mj. 24 časnika i preko 400 momaka.

Neprijateljski su letioci napali Karlsruhe, Mülheim i Trier. Navale su učinile niz žrtava između gradjanskog pučanstva, ali nijesu prouzročile nikakve vojničke štete. Napadači su izgubili 4 ljetala, osim kojih smo oborili jučer drugih 5 neprijateljskih ljetala.

Skupine su naših ljetala napale vojničke zgrade u St. Polu i neprijateljske tabore na zapadu i na jugu od Verduna.

Istočno bojište.

Za malene smo provale kod Berežine uhvatili 45 zarobljenika i zaplijenili 2 strojne puške i 2 samokresna topa. Na sjeveroistoku od Osarića idući prema položajima na kanalu smo suzbili krvavo slabija neprijateljska odjeljenja.

Kod Linsingenove su skupine išli naši napadaji usprkos mnogobrojnih neprijateljskih protunavala uvijek naprijed na zapadu i na jugozapadu od Lucka. Na fronti ispred linije Berestecko-Brodi bile su ruske provale glatko suzbijene.

Kod Bothmerove vojske nema ništa nova.

Balkansko bojište.

Nikakovih osobitih dogodjaja.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 22. lipnja (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračko bojište.

Položaj nepromijenjen. U smjeru prema Paltaku stojeći Rusi bili su protjerani u istočnom smjeru proti Kerinu.

Kaukasko bojište.

Nikakovih važnih dogodjaja. U središtu smo oborili neprijateljsko lijetalo.

BRZOJAVI.

Rat.

Linsingenova protuofenziva.

Kolonija, 22. „Kölnische Zeitung“ piše: Od kada je bila zaustavljena ruska ofenziva, zauzeli smo mi našom protuofenzivom 385 četvornih kilometara, ne uračunavši bojeva pred Kisjelinom.

Berlin, 22. „Berliner Tagblatt“ donaša: Saksonske su čete postigle velikih uspjeha, te su zauzele važne pozicije pred Kisjelinom i zaposjele cestu, koja vodi u Vorončin. Rusi su se s početka žilavo opirali, pa su se dali na bijeg. Naše ih čete proganjaju. Na sjeveru smo osvojili Rajmjesto. Željeznički se most preko Stohoda nalazi u našim rukama zajedno sa Svidnikom.

Austro-ugarske su čete uzele koloniju Perehodi na jugu od Stohoda.

A to je samo početak ofenzive, što ju kani poduzeti Linsingenova vojska. Možda ne čemo moći da napredujemo onako hitro, kao što smo se povući morali, ali to je sigurno: Rusi će morati da puste iz svojih ruku učinjeni plijen sa još više gubitaka, nego li što su ih Rusi imali da postignu privremeni uspjeh.

General Brusilov o ruskoj ofenzivi.

Amsterdam, 21. Vodja ruske ofenzive, general Brusilov, izjavio je dopisniku „Timesa“, Washburnu slijedeće: „Uspjehe mojih vojska ne smije se pripisati slučaju ili slabosti Austrijanaca. Uspjesi su rezultat naših kušnja nakon dvogodišnjeg rata protiv Njemačke. Kod svake manje ili veće akcije u prošloj zimi i u prolječu nastojali smo, da se prilagodimo modernim metodama. To nam je sada uspjelo. Za prošlih četrnaest dana razvili su se naši uspjesi ponajprije usljed uzornog sudjelovanja sviju armadnih skupina. Navala je na cijeloj fronti započela u isti čas. Najvažnije mi se čini naše napredovanje u odsjeku Rovna. Tu će naša nastojanja biti naperena osobito protiv Kovela, kojega moramo bezuvjetno imati u našem posjedu, ako hočemo imati koristi od naših uspjeha“. Nato je general Brusilov kušao da razjasni, da je broj sa ruske strane najvljednih zarobljenika sasma normalan, jer moderna obrana sa svojim dubokim tunelima i mrežom spojnih jaraka teško omogućuje frontalni napadaj a postižava osim toga veliku ustrajnu sposobnost. Ako jedanput uspije opkoljenje, onda ono ne dozvoljava više uzmaka. „Osim toga imali smo u izobilju municije te smo zatvornom vatrom mogli zapriječiti svaki uzmak; tome je slijedila tako strašna granatna vatra, te je većim dijelom bila predaja neizbježiva“.

Pomorska bitka na zapadnoj obali Crnoga mora.

Haag, 22. Kod Sultue, na zapadnoj obali Crnoga mora, vršila se je mala pomorska bitka. Četiri ladje turskog brodovlja napale su rusku ratnu ladju, koja je u smjeru prama Odese pratila nekoje lakše brodove. Vršila se je živahna topovska vatra, koja je svršila bez uspjeha.

Engleske čete u Arhangelsku.

Amsterdam, 21. Druga Reuterova vijest javlja: Engleski oklopljeni automobil, koji se je nalazio na putu u ruski glavni stan, bijaše u Moskvi primljen sa oduševljenjem. Velika je množica veselo dočekala i obasula cvijećem pridošlice, kada su oni stupali kroz grad prama engleskoj crkvi. Usput bijahu svuda veselo pozdravljeni; kolodvor bijaše okićen zastavama. Vojnike su obdarili cvijećem i cigaretama. U kazalištu u Moskvi došlo je do oduševljene izjave i bezbrojna ih je množina otpratila na kolodvor.

Balkan.

Odstup grčkog ministarstva.

Lugano, 23. (D. u.) Agencija Stefani javlja iz Atene: Skuludis je najavio u zastupničkoj kući da će njegovo ministarstvo odstupiti.

Novo grčko ministarstvo. Blokada dignuta.

Rim, 23. (D. u.) Agencija Stefani javlja iz Atene: Nakon što je Zaimis primio od kralja nalog da sastavi novo ministarstvo, išao je na francusko poslaništvo, gdje su bili sabrani svi antantini poslanici. Izjavio je, da on prihvaća u cijelosti sve note četvornog sporazuma.

Nakon je tog prihvaćenja svih uvjeta dobilo antantsko brodovlje, koje je krstarilo pred Pirejem, nalog da otputuje.

Zaimisovo je ministarstvo sastavljeno evo ovako: Zaimis ima predsjedništvo i izvanjske poslove, Negris promet i privremeno unutrašnje poslove, general Callaris vojsku i privremeno mornaricu, Kalligas poljodjelstvo, Lidorelkis nastavu, Rhallis financije, Momferrato pravdu.

Novo će ministarstvo raspustiti komoru i raspisati nove izbore, te će provesti demobilizaciju i druge zahtjeve antante.

U čitavoj zemlji vlada potpuni mir.

Atena, 23. (D. u.) Reuter javlja: Novo će ministarstvo, što ga je Zaimis sastavio, položiti zakletvu danas poslije podne. Ministar je predsjednik preuzeo također lisnicu izvanjskih posala. Poslanici su četvornog saveza preporučili svojim vladama, neka sada sa Grčke dignu blokadu.

Solun, 22. „Agencija Havas“ javlja: Brodovlje je alijiraca primilo nalog, da krstari pred Pirejom. Ova će akcija u slučaju potrebe biti podupirta od kopnenih četa, koje bi se imale iskrcati, što ovisi o daljnjim dogodjajima.

Rim, 22. „Agenzia Stefanie“ javlja iz Atene: U luku je Faleron prispjelo veoma mnogo antantinih brodova.

Grčke prilike.

Atena, 22. „Agence Havas“ javlja: Jučer je kralj primio Zaimisa i dozvolio ruskom poklisaru audijenciju. Poslanici su Francuske, Engleske i Rusije predali ministru predsjedniku Skuludisu zajednicku notu. Spis naglašuje, e ne će ove tri vlasti ugrožavati neutralitete Grčke, no spominje, da imade proti sadašnjem kabinetu ozbiljne sumnjive razloge radi dozvoljavanja njemačke propagande u Grčkoj i držanja povodom prodiranja Bugara na grčko područje. Sa druge se strane nije uvijek vjerno pazilo na grčki ustav, a prije svega povodom posljednjih općenitih izbora, koji su bili obavljeni uza svu mobilizaciju mnogobrojnih izbornika. Pošto se drže ugovora i imaju pred očima samo interese grčkoga naroda, zaključile su Francuska, Engleska i Rusija, da od Grčke smjesta zatraže ove mjere: Sveopću demobilizaciju grčke armade; nadoknadu ministarstva Skuludisova kabinetom, koji će ispunjavati sve garancije obzirom na dobrohotnu neutralitetu prema antanti. Raspust komore. Sveopći novi izbori i konačno nadomještenje redarstvenih činovnika. Ako grčka vlada ne bi htjela da udovolji ovim zahtjevima, bit će sama odgovorna za dogadjaje, koji bi se iza toga mogli zbiti.

Antanta hoće Kavalu.

Ženeva, 22. „Eclaix“ piše: Antanta mora da zaposjedne čim prije Kavalu, a da ne padne u bugarske ruke.

Italija protiv Grčke.

Rim, 23. (D. u.) Stefani javlja iz Atene: Talijanski je poslanik izručio 21. o. mj. Skuludisu notu, kojom ističe uzajemnost Italije u sadašnjem času sa njezinim saveznicima. Izjavljuje, da se Italija usljed zabrinutosti poradi vojničkog položaja u Grčkoj pridružuje savezničkom zahtjevu, da mora demobilizirati čitavu grčku vojsku i da se ta mjera ima protegnuti ne samo na Grčku, nego također na dio južne Albanije, što ga je Grčka privremeno zaposjela.

Ententa.

Vojna luka na murmanskoj obali.

Kristijanija, 21. Petrogradske vijesti potvrdjuju, da je dovršena postaja za brodovlje na sjevernoruskoj murmanskoj obali. Čini se, e se radi o razmjerno znatnoj luci, koja je stajala nekoliko milijuna rubalja. Nova luka leži u morskom tijesnu na otoku Kildu, koja pruža izvrsnu obranu protiv ledenog mora. Luka vlada ulazom u morski zaljev Kold. Nova željeznica Kole vršit će sada promet sve do gradića Semjonova, 10 km sjeverno Kole. Vojna luka bit će spojena Semjonovom malom željeznicom, koja još nije dovršena. U murmanskoj će se luci već sada nalaziti potrebite vojne ladje. Govori se, da je iz Engleske došlo nekoliko lakih krstaša i razarača torpeda, koje je Rusija kupila. Luka ima i brodovlje naoružanih ribarskih ladja za uništavanje mina. Vojna je luka neposredna posljedica gradnje murmanske željeznice, koja svršava negdje u blizini luke.

„Izgladnjenje“ Njemačke.

Bern, 22. Antanti prijazan dopisnik neki raspravlja u „Berliner Tagblattu“ o pitanju, da li je Njemačka u pogibelji da izgladni te dolazi do zaključka, da neće doći do ozbiljnog pomanjkanja najvažnijeg živeža t. je: kruha, krumpira i sladora. Tek u bližnjim mjesecima vidjeti će se u ostalom, od kolike je važnosti bilo osvojenje Srbije po njemački potrošak. Ali i bez te nuzgredne pomoći — tako nastavlja dopisnik — bila je pogibelj u istinu odstranjena, te se i za ovu godinu može sa sigurnošću predvidjati, da ne će odluka pasti na gospodarstvenom polju, već da će odlučiti oružje.

Nova kriza u engleskom kabinetu.

Rotterdam, 21. „Nieuwen Rotterdamsche Courant-u“ javljaju iz Londona o neočekivanim poteškočama u iskom pitanju, koje ugrožava jedinstvo kabineta, slijedeće: Ministar za lokalnu upravu, Walter Long, je tobože vodja opozicije u kabinetu. Opozicijonalna skupina zastupa mnijenje, da nije kabinet kao cjelina odgovoran za osnovu Lloyda Georga te da protivnici Homerule u kabinetu nijesu nikada priznali brzu nagodbu državnom nuždom. Parlamentarni suradgodbu državnom nuždom, koji ide za izjalovnik „Timesa“ kudi pokušaj, koji ide za izjalovnik „Timesa“ kudi pokušaj, koji ide za izjalovljenjem rasprava. On veli, e bi odstup ministra Lansdowne bio razumljiv; Lansdowne je uvijek bio u saobračaju sa južno-irskim nacijonalistima. Ali ostali članovi kabineta imali bi da odobre izjavu ministra predsjednika od 25. svibnja; oni ne bi sada smjeli, da skrenu sa udarenog puta. Uostalom podupire devet desetina javnoga mnijenja Asquithovu izjavu, e je rješenje irsko pitanja korisno po državu. Stoga ne bi sadašnja nesloga u kabinetu smjela da ozbiljno ugrožava mogućnost riješenja.

Francuska komora.

Pariz, 23. Komora je sa 454 proti 89 glasova prihvatila dnevni red, kojim se vladi izjavlja povjerenje.

Gospodarstveni pritisak antante na Švicarsku.

Bern, 22. „Neue Zürcher Zeitung“ pritužuje se, što antanta nije držala svoga obećanja pogledom na dobave. Odnošaji, pod kojima mora da trpi švicarska tekstilna industrija, postali su upravo nesnosljivi. Pamuk, pamučna predja i pamučne niti dolaze u Švici ili u malenoj mjeri ili pako tako kasno, da prolaze mjeseci prije nego li prispije roba, te može velika množina radnika biti samo djelomično zaposlena dok mnogi strojevi već dugo stoje. Zahtijeva se od saveznog vijeća, neka sjeti Savezne države, da uza sve ispunjenje svakovrsnih formalnosti ipak dovoz u velike zaostaje. Već je skrajnje vrijeme, da se poboljša švicarska opskrba iz Saveznih država. Švica, koja u korist čovječanstva učini sve, da omogući općenje zarobljenika i ranjenika sviju naroda, očekuje sada u znak priznanja osim prijaznih riječi već jednom i čine u obliku susretljivosti prama današnjoj vladi.

Engleske spletke u Holandiji.

Kolonija, 22. Pl. Batocki, predsjednik opskrbnog odbora izrekao je u Düsseldorfu govor, gdje kaže, da su nemiri u Amsterdamu radi oskudice i skupoće bili uprizoreni engleskim novcem, a da bude vlada prisiljena na zabranu svakog izvoza hrane u Njemačku.

Ogorčenje u Italiji.

Lugano, 22. Veliko ogorčenje vlada u Italiji stoga, što je vlada do sada zatajivala velike gubitke trgovačkih parobroda, što su ih Italiji zadale neprijateljske podmornice. „Popolo d'Italia“ zahtijeva od vlade, neka javi, kako ona misli zaštititi talijansko more i trgovinu.

Amerika.

Spor izmedju Unije i Mehika.

Washington, 23. (D. u.) Reuter. Mehikanski je poslanik izručio kod državnog tajnika Lansinga pritužbu za to što je general Pershing zaposjeo Sassogrande, te je kazao da takovo postupanje znači početak neprijateljstva.

* * *

London, 23. (D. u.) Reuter javlja iz Washingtona: Ima još prilike da će doći do mirnog sporazuma sa Mehikom. Ali je Wilson odlučio poduzeti najstrože mjere u slučaje da se nastojanja za mirno riješenje izjalove.

Neutralne države.

Otpad triju kitajskih pokrajina.

Petrograd, 22. Petrogradski je brzojavni ured primio obavijest, kako su tri kitajske pokrajine odlučile, da neće više priznavati nad sobom pekinske vlade, nego da će vladati neodvisno.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 20. Službeni izvještaj od 19. lipnja:

Zapadna fronta.

Na nekoliko srezova fronte Brusilovih vojska poduzimlju neprijatelji ljute protunavale. Po potpunim su izvještajima o borbama u kraju sjeverno od sela Godonice na Stiru, na zapadu od sela Kolki, uhvatile tamo naše čete dne 17. o. mj. 96 časnika i 3137 zarobljenika, te su zaplijenile 17 strojnih pušaka. Svojom smo vatrom suzbili neprijateljski napadaj, što su ga podupirale njemačke čete u okolici sela Voronozin (8 km sjeveroistočno od Kisjelina), 7 vrsta na sjeveru od velike ceste Luck-Vladimir Volinski. Po netom stiglim su vijestima potisnule naše čete protunavalom u okolici Rogovića (5 km jugoistočno od sela Lokač) neprijatelja natrag oduževši mu 16 časnika, 1200 momaka, kao što i 8 strojnih pušaka. Javlja, se da je u tom odlučnom boju naš bataljun strijelaca vrlo okretno manevrirao: napao je neprijatelja ne samo sa čela nego i s boka. Taj je bataljun, koji pripada najslavnijim našim strijelačkim pukovnijama, prisilio neprijatelja na uzmak, te mu je opet odužeo 3 izgubljena topa, o kojima smo bili već javili. Drugi je bataljun uhvatio jučer 300 zarobljenika i zaplijenio 2 strojne puške. Kod željezničke stanice Ohotnikovo (44 km istočno od Sarnja) prisilili smo njemačko ljetalo da se spusti i zarobili smo upravljača i motrioca. Kod Hajvoronke i Višnjovčika na sjeveru od Bučca opire se neprijatelj najogorčenije.

Na krajnom lijevom krilu uzmiče neprijatelj u potpunom neredu, a naše ga čete snažno pro-

Hrvati! Zahtijevajte i širite svuda „Hrvatski List“.

ganjaju. Zaposjeli smo sela Zadovo (33 km zapadno od Černovica), Storozince i Hlibovo na Seretu (22 km južno od Černovica).

Sjeverozapadna fronta:

Na dvinskoj fronti opstreljujemo dalje žestoko neprijateljske utvrdjene položaje. Sjeverno od Spjaglo (na istoku od Višnjeva) pokušao je neprijatelj da se približi našim jarcima. Morao je ustegnuti se pred našom vatrom.

Francuska.

Paris, 21. Službeni izvještaj od 20. lipnja u 3 sata popodne:

Južno je od Somme pokušalo njemačko odijeljenje da se približi francuskim okopima pred Maucourtom. Bilo je rastjerano puščanom paljbom.

Na sjeveroistoku od Reimsa upalili su Nijemci 2 laguma, te su po tom navalili protiv opkopa na vrhu 108 (južno od Berry-au-Baca), ali su bili suzdržani našom zapornom vatrom. Doživjeli su čitavi poraz. Na jednoj su i drugoj obali Moze razvijala nočas oba topništva prilično velika djelatnost.

U 11 sati u noći. Lijevo od Moze bio je zaustavljen njemački napadaj protiv novih položaja, što smo ih osvojili 15. o. mj. na južnomu boku Mort-Homma. Desno od Moze, po žestokom opstreljavanju s krupnim granatama, koje je potrajalo čitavi dan, vrhu okolice visa 320, Chopitra i šume Fumin, napali su Nijemci naše položaje na zapadu i na jugu od Vauxa. Naša je zaporna i strojna vatra skršila po dva puta jurišanje neprijatelja, kojemu je nanijela jake gubitke.

Na ostaloj fronti jedino topovska paljba.

U noću su 21. o. mj. bacile naše letjelačke skupine 210 granata na željeznički stanicu u Aranvilli i 276 granata na vojničke zgrade i na željezničku stanicu u Metz, t. j. izbacile su ukupno 486 metaka.

Domaće Vijesti.

Poziv. Pozivlju se gg. odbornici zabave „Viškog boja“, da danas dodju točno u 8 sati na veče, na već ustanovljeno mjesto na odborsku sjednicu. — Predsjednik.

Opskrba vodom u Istri. U jednoj je od zadnjih sjednica Zemaljske upravne komisije margrofije Istre izvijestio predsjednik, dvorski savjetnik Lasciac, o pregovorima, koje je on vodio prigodom svog zadnjeg boravka u Beču sa zanimanim centralnim vlastima te sa gospodinom namjesnikom vrhu opskrbe vodom u Istri te vrhu potpore stavljene u izgled od vlade za ovo djelo. Saslušavši ovo izvješće te pretresavši odnosna providjenja, komisija je zaključila, da naredi zemaljskom tehničkom uredu, da izradi općenitu osnovu za opskrbu vodom u Istri i da se pri tomu uzmu u obzir orografske, hidrografske i geološke prilike zemlje te već napravljene osnove za dizanje vode izvora „Gradovlje“ na rijeci Mirni, izvora u dolini Raše i već gotove šume osnove za pojedina mjesta. Ispitavši već sakupljeni materijal te izvršivši još potrebite izvide odrediti će se predjeli i mjesta, za koje će se izvršiti skupni, a za koje pojedini vodovodi.

U istarskoj zemaljskoj službi. Zemaljska Upravna komisija margrofije Istre imenovala je računarskog asistenta kod c. k. primorskog ravnateljstva financija dra Ljudevita Vadnala računarskim revidentom u IX. razredu osoblja istarskih pokrajinskih činovnika.

„Mementhol“ — prevara za kupce ove tvarine. Zemaljska upravna komisija margrofije Istre u Poreču, razaslala je dne 16. lipnja 1916. svim općinama pokrajine ovu okružnicu: „Nudja se na prodaju kao surogat modre galice tvarina zelene boje pod imenom „Mementhol“. Analizom, izršenom u kemičkom laboratoriju Zemaljskog poljodjelskog zavoda u Poreču, dokazalo se, da rečeni „Mementhol“ sadržava živog vapna, pomiješanog sa nekakovóm bakrenom rudom samljevenom (bakrenim arsenijurom), koji se ne rastapa nikako, te je ta smjesa bez ikakve vrijednosti za borbu proti peronosperi. Prevara za kupca je još očitija ako se uzme u obzir, da se „Mementhol“ prodava uz cijenu od 10 kruna po kilogramu, dočim je cijena modre galice 3·50 do 4 krune po kilogramu.

Iz Banovine.

Državna policija na Rijeci. Riječki gradonačelnik dao je na posljednjoj sjednici gradskog zastupstva opširan izvještaj o namjeravanom uvedenju gradske državne policije. U tu svrhu morat će grad pridonijeti 300.000 K, t. j. 4 krune po prilici na svaku glavu. Gradsko je zastupstvo kušalo doduše podsjetiti ministarstvo spomenicom, da je dojakošnja gradska policija uvijek najsavjesnije vršila svoje dužnosti, što je imalo značiti, da bi uvedenje državne policije bilo suvišno. Molba je medjutim odbijena, jer da viši državni interesi neophodno zahtijevaju podržavljenje gradske policije. I tako eto gubi Rijeka polagano svoje staro autonomno obilježje. Podržavljenje gradske policije imalo bi uslijediti skorih dana.

Strogi ispiti na juističkom fakultetu. Gg. pravnici, koji žele u srpanjskom roku polagati stroge ispite, imadu se prijaviti najkasnije do 5. srpnja t. g. Na kasnije prijave moći će se uzeti obzir samo u toliko, u koliko će biti raspoloživih rokova.

Hrvatski sabor. U sjednici od 21. o. mj. nastavlja se debata o indemnitetu. Riječ uzima nar. zast. Peršić, koji vidi u žurbi provadjanja rasprave o indemnitetu oponašanje grofa Tisze, kome je uspjelo, da to provede u sama dva dana. Podvrgava zatim kritici rad vlade, a naročito, što nije dosad iznijela pred sabor sve ratne naredbe, da se o njima raspravlja. Veli, da vlada ignorira sabor, a u tome ide tako daleko, da nije naredbe o iznimnim mjerama niti predložila saboru, već jedino njihov prijepis. Bavi se gospodarskim udruženjem, pa ističe, da bi se baš banska naredba glede ovog udruženje trebala dobro ispitati. Pojedinci zaslužuju milijune, a sirotinja strada. Govori zatim o četvi o jeftinim radnim silama za uzdržavanje našeg gospodarstva, o nezdravom prometu sa kućama i o maksimalnim cijenama, a onda zaključuje, da ne prihvaća indemniteta, jer se banovom politikom ne promiču narodni interesi.

Iza 12 sati prelazi se na interpelacije. Zastupnik Zagorac interpelira glede srijemskih evakuiraca, te osuđuje postupak, kojim se je evakuiralo Srijem i pojedine ljude interniralo, a da sami nisu znali zašto. Iznaša pojedine slučajeve, gdje su stanoviti ljudi bili internirani, a da ih se ipak nije pozvalo za neke tobožnje njihove čine na odgovornost. Pozivlje vladu, da dade o svom trošku podignuti uništene domove evakuiraca, a proti onima, koji su zadržani, nek se postupa, pa ako su krivi neka im se sudi, inače neka ih se pusti na slobodu.

Zatim iznaša isti zastupnik drugu interpelaciju glede namaknuća radnih sila, da se uzdrži gospodarstvo. Interpelant veli, da je u Ugarskoj sama jedna županija dobjla 11.000 zarobljenika u svrhu obradjivanja polja i t. d., dok ih je čitava Hrvatska dobila samo 3000. Traži, da se radnici oduzmu industrijalnim poduzećima i porazdijele medju narod bar za neko vrijeme.

Odjelni predstojnik Žepić odgovara, da će nestašici radnih sila biti doskora doskočeno, jer će Hrvatska dobiti jedno desetinu svih talijanskih zarobljenika, a možda će ih se dobiti i iz Crne Gore.

Interpelant se zadovoljava odgovorom vlade.

Zatim podnaša zastupnik Radić slijedećih pet zanimivih interpelacija:

1. Hoće li g. ban temeljem osobite Previšnje oblasti podijeljene mu za ovo ratno vrijeme izdati naredbu, kojom se za doba rata i na pol godine poslije rata bezizmimno zabranjuje dražbovanje koli seljačkih nekrednina, toli seljačkih pokretnika za dug ma koje vrsti?

2. Da li je g. ban voljan temeljem posebne Previšnje ovlasti, a s razloga, što je preko sto milijuna seljačkih mjenbenih dugova osigurano uknjižbom uz kamatnjak 10-postotni, 20-postotni pa i viši, izdati naredbu, kojom se svi uknjižbom osigurani mjenbeni dugovi proglašuju za hipotekarne zajmove, te se na nje primijenjuje kamatnjak i način odplate hrvatsko-slavonske zemaljske hipotekarne banke?

3. Hoće seli g. ban sa uplivom svoje banske časti i vlasti i svom snagom svoga hrvatskoga domoljublja na nadležnom mjestu zauzeti, da se još ovaj mjesec rješe svi oprostni prijedlozi pučko-ustaških vojnih obvezanika i to oni, koji su prošli kroz sve četiri hrvatske instancije, da se riješe povoljno; hoće li se istodobno zauzeti za bezizmimno podijeljivanje gospodarskih dopusta vojnicima i vojnim radnicima, smještenim sada kod stražarskog odijeljenja u zagrebačkoj topničkoj vojarni?

4. Hoće li g. ban bezodvlačno provesti istragu protiv svih bilježnika, koji su istodobno načelnici i koji se u ovom ratu kažnjivo obogaćuju kao primjerice bilježnik u Doljnjem Miholjcu i u Čermernici?

5. Da li je vlada svratila svoju pažnju na preveliku nestašicu zemljišta u prigorskom dijelu sesvetske općine kraj Zagreba, zatim na to, da seljački narod dobiva u zakup kanonska i kaptolska zemljišta istom iz druge ili treće ruke u premalenim parcelama, a za preskupu najamninu, te da u ovo ratno doba mnoge parcele ostanu neobradjene, a mnoge seljačke obitelji bez ikakvoga svoga kruha, hoće li vlada uzeti u svoje ruke, te ju urediti prema ustaljenim načelima agrarne politike, koli na korist vlasnika, toli na zadovoljstvo prigorskoga seljačtva.

(Slijedi.)

Zvijerske majke. „Hrvatska Riječ“ donosi ova dva upravo grozna slučaja zvijerskih majka, koje su htjele svoj grijeh sakriti usmrćenjem svog vlastitog poroda: Pred ovdješnjim je kr. sudb. stolom odgovarala zbog zločina čedomorstva 22-godišnja Mara Hrgetić, poljodjelka iz Sikirova, inače udata i majka jednog djeteta. Njezin se muž nalazi u Americi, pa je ona za njegova odsuća započela ljubavni odnošaj sa svojim svekrvom Petrom Hrgetićem, koji nije ostao bez posljedica. Da sakrije sramotu, krila je trudnoću i nastojala, da čitavu stvar zabašuri. Kad je ali jednoga dana seljakinja Magda Hrgetić našla kraj potoka golo novorodjeno dijete, te sa nekim ženama odnesla to dijete kući i prijavila stvar oružnicima, povedoše ovi izvide i pozvaše na odgovornost optuženu. Ona je isprva nastojala tajiti, nu kad joj je liječnički dokazano, da je nedavno rodila, priznala je, da već od 15. srpnja 1915. stoji u ljubavnim odnosima sa svojim svekrvom Petrom, da je zatrudila, pa kad su ju 15. ožujka o. g. spopali trudovi, da je porodila kod spomenutog potoka i bacila plod u vodu u nadi, da će tako svemu zamesti trag. — Na jučerašnjoj je glavnoj raspravi po §. 139. k. z. osudjena na 2 godine teške tamnice, te se osudom zadovoljila.

*

Pred ovdješnjim kr. sudb. stolom odgovarala je jučer 22-godišnja seljakinja Bara Bašić zbog čedomorstva. Ona je dne 25. ožujka o. g. porodila posve iznošeno živo muško dijete, pa ga onda odnesla u kuhinju i stala mu bosom nogom za vrat, našto se dijete zaderalo i malo iza toga preminulo. Umotavši slijedeći dan pred zoru truplo mališa u krpu bijelog seljačkog platna, zakopala ga u sjeniku u jednu jamu. — Na glavnoj je raspravi optužena priznala čin onako, kako je ustanovljen izvidima kr. oružničke postaje u Zdenčini, koja je na osnovu anonimne prijave provela izvide i uapsila djevojku i predala u uze ovdješnjeg sudb. stola. Nakon provedenog je kaznenog postupka okrivljena osudjena na 5 godina teške tamnice, te je uložila priziv zbog prestrogo odmjerene kazne, dok se je zamjenik drž. odvjetnika g. Urbany zadovoljio sa osudom.

Iz Dalmacije.

Olib i Ulbo. Zadarski „Narodni List“ javlja: Jedan gospodin iznaša preporučeno pismo iz Oliba. Na poštanskom priljepku pečatano je Olib i talijanski „Ulbo“. Jezična naredba kaže, da se za nekoja mjesta pridržava i talijansko ime kao „historičko“. Još nismo čuli za historičku važnost Oliba, malenog otočića, gdje niti je bilo niti ima i jednog Talijanca!

Iz Slovenije.

Trgovačka škola u Trstu. Ministarstvo za bogoštovje i nastavu podijelilo je dvorazrednoj trgovačkoj školi u Trstu pravo javnosti za školsku godinu 1915.-1916.

Razne Vijesti.

Viječanje regnikolarnih deputacija. „Keleti Ertösitö“ javlja: „Članovi ugarske i hrvatske deputacije, sabrani radi nove financijalne nagodbe izmedju Hrvatske i Ugarske, nastaviše započete pregovore dne 20. o. mj. u 3 sata poslije podneva. Od strane obiju vlada bili su prisutni ugarski ministri predsjednik grof Stjepan Tisza, hrv. ban dr. Ivan Skerlecz, ministar financija dr. pl. Teleszky i ministar za hrvatsku Imbro pl. Hideghethy. Predsjedao je sjednici tajni savjetnik dr. Aleksandar pl. Plosz. Viječanje je potrajalo puna četiri sata. U pouzdanom izmijenjivanju ideja s obih su strana na tanko razpredali pojedina financijalna pitanja i način kako se ima s njima postupati. Viječanje je imalo samo informativni karakter, te je u 7 sati u večer prekinuto. Članovi su se obih regnikolarnih deputacija sporazumjeli o tom, da se članovi hrvatskog kraljevinskog odbora vrate kući, pa da na temelju onoga, što se je tekom dogovora ukazalo, nužno pretresaju sa svojim zastupničkim drugovima sva pitanja, te da u zgodno vrijeme predlože, kad bi se imali odbori opet sastati, da prekinuta viječanja nastave. Ideje su se s obih strana izmenjivale uzajamnom susretljivošću i blagohotnošću. U večer bili su članovi obih kraljevinskih odbora gosti kod ministarskog predsjednika grofa Tisze.

Čija je Rijeka? Zagrebačke „Novine“ donose: Radi prijedloga, da talijanska imena riječkih ulica budu zamijenjena drugima, nastala je interesantna polemika nekih riječkih patricija s mađarskim listom „Magyarorszag-om“, u kojem publicista Szattmary dokazuje, da moraju ostati talijanska imena riječkih ulica, jer da nemaju ništa zajedničkoga s talijanskim nacijonalizmom ili možda irredentizmom. On dalje dokazuje, da je potrebno, da Rijeka ostane i dalje nacijonalno talijanska, samo će se morati njezini Talijani u dubini svoje duše osjećati Madžarima. On za to traži, da se riječkim Talijanima dade i dalje mogućnost, da se mogu posve razvijati u talijanskom duhu.

Za naše invalide. „Hrvatska“ prima iz Brüxa u Českoj dopisnicu slijedećeg sadržaja: Slavno uredničtvo: Molimo gornje uredničtvo, da slijedeće uvrsti u svoj list, jer nemožemo propustiti, a da tu tužbu ne stavimo na javnost. Poznato je po cijelom svijetu, da se obavlja izmjena invalida medju zaračenim državama. Kad smo nedavno došli transportom iz Rusije u Njemačku i Austriju, na stanicima dobivali su invalidi bili koje narodnosti svoje novine za čitati, samo mi, koje narodnosti smo mi, Sasma naravno, svakom hrvatskom invalidu upravo se sažali, kad pomisli, da se je borio kao i drugi, možda i bolje s neprijateljem, a od hrvatskog imena i novina ni spomena nema. Molimo zato odredjenu gospodu i ljubitelje hrvatskih invalida, da se pobrinu, da i naši invalidi dobiju svoje novine, i tim će donekle biti utješeni i veseliji. Sa štovanjem

Hrvatski invalidi.

Ratno viječe u ruskom glavnom stanu. Dne 20. tek. mj. držalo se je u ruskom glavnom stanu važno ratno viječe pod carevim predsjedanjem. Viječu su prisustvovali svi komandanti na fronti od Rige do Besarabije, košto i mnogi engleski i francuski časnici.

Demonstracije u Monakovu. Minule subote došlo je u Monakovu do demonstracija žena na Marijinom trgu pred viječnicom. Kako nisu žene na trgu ništa dobile, zahtijevale su u buci i larmi, da im se izdadu krušne karte. Oko žena sakupilo se velikо mnoštvo znatiželjnika, koje se je na poziv predsjednika konačno razišlo. Pod veče su se demonstracije opetovale, ali su uz žene došli i muževi, pa čak i vojnici. Demonstranti stali su se nabacivati kamenjem na kavanu „Viječnica“, jer se je navodno bacala na nje iz obližnjih kuća voda. Kad je sakupljanje mnoštva postajalo sve to veće, bili su prizvani vojnici, da ujedno sa redarstvom rastjeraju demonstrante.

Treće izpražnjenje Černovica. O tom piše „N. Fr. Presse“: „Černovice zadesila je tečajem rata raznolika sudbina. Rusi su ih do sada dvaput zaposjeli. Naša je vojska napustila prvi put glavni grad bukovinski koncem kolovoza 1914. Već 2. rujna udjoše u grad Rusi pod vodstvom jednoga kozačkoga generala. Gradu bude odmah nametnuta kontribucija od 600.000 kruna, koju je kasniji guverner oprostio. Nekoliko nedjelja iza zaposjednuća grada odpremljeni su usred noći načelnik dr. Weisselberger i druga četiri gradjanina kao taoci. Rusi staviše Černovice pod zapovjedništvo guvernera Efreimova, komu je kao gradjanski pobočnik dodijeljen bio rusofilski odvjetnik dr. Gerovski, koli je kratko prije rata umakao iz istražnoga zatvora. 22. listopada 1914. oslobodiše naše čete Černovice od ruskih četa, ali već 27. studenaga 1914. morale su naše čete grad opet izprazniti. Kad je početkom 1915. započela uspješna ofenziva naše vojske na jugoistoku Galicije uspjelo je Ruse opet ponovno iz Černovica istisnuti; 22. veljače bio je grad ponovno oslobodjen. („Hrv. Riječ“).

Srbi u Solunu. Iz Soluna javljaju, da je tamo jur sabrano do 100.000 srpskih vojnika, koji nose posve nove francuske i engleske odore.

Zajednički proglas entente grčkomu narodu. Iz Atene javljaju, da se je kralj Konstantin preselio u svoj dvorac Dokalia. Atenskim je poslanicima entente naloženo, da izdadu zajednički proglas na grčki narod, u kojem se ima razložiti razloge postupka entente prema grčkoj vladi.

Rumunjski socijalisti protiv rata. Dne 18. o. mj. držali su rumunjski socijalisti skupštinu, u svrhu odlučne izjave protiv huškanja na rat, koje postaje sa stanovite strane sve to glasnije i drzovitije. Rocovski, koji slovi kao vodja socijalista, naglasio je, da je u Rumunjskoj za rat samo nekolicina stanovitih vikača, dok je narod u ogromnoj večini protiv rata. Obara se zatim najoštrije na hajku nekojih novina, koje da su za to plaćene. Iza skupštine došlo je u gradskim ulicama do živahnih izjava za mir. — Istodobno držala se je u svratištu „Dacia“ druga skupština, kojoj je predsjedao svećenik Lucaciu. Sudjelovali su Filipescu, Jonescu i Mandrescu. Toj je skupštini naravski sasma druga tendencija. Namjeravane su manifestacije izostale.

Željeznica od Oba preko Urala na Bijelo more. Prema saopćenju ruskoga trgovačkoga ministarstva, odobrilo je rusko ministarsko viječe u načelu gradnju željeznice od Oba preko Urala na Bijelo more. Troškovi su proračunani na sto milijuna rubalja. Novozasnovana željeznica ići će preko polarnog područja zapada Sibirije, te će križati velike sibirske rijeke Ob, Irtiš i Jenisej, u koju će se svrhu graditi veliki željezni mostovi.

Nemiri u Rotterdamu. U Rotterdamu došlo je do velikih nemira radi skupoće živežnih namirnica. Redarstvo na konjima bilo je prisiljeno izvući sablje, da rastjera demonstrante, koji su upravo pustošili gradskim ulicama, razbijajući tabla, izloge i sve što im je pod oko palo. Načelniku je predana peticija proti skupoći.

Druga nota Amerike Austriji. „Reuterov“ ured javlja iz Washingtona: Nova jedna nota upravljena Austro-Ugarskoj traži radi navale na parobrod „Petrolite“, poduzete po jednoj austro-ugarskoj podmornici, obrazloženje i naknadu štete. Austro-Ugarska je u prvoj noti odgovorila, da je spomenuti brod držala markiranim neprijateljskim brodom i da je kapetan parobroda dragovoljno ustupio svoje zalihe zapovjedniku podmornice. Medjutim da je državni departement dobio od kapetana parobroda izvještaj, prema kojemu je brod „Petrolite“ bio paljbom granata zadržan i onda prinudjen da preda svoje zalihe podmornici.

Veliki knez Mihalj u Bukareštu. Ovih dana stigao je u Bukarešt ruski veliki knez Mihalj, kojega je kralj Ferdinand primio u posebnoj audijenciji. „Magyarorszag“ saznaje iz Bukarešta, da je glavna zadaća velikog kneza riješiti rusko-rumunjsko pitanje i uopće balkansku politiku, u koliko se to tiče Rumunjske i Rusije. U slučaju kad bi Rumunjska odbila ruske prijedloge, bio bi rat izmedju ovih dviju država neizbježiv. Rek bi, da je sakupljanje silne ruske vojske na besarabijsko-rumunjskoj granici u vezi sa ovim novim i, kako nekoje novine pišu, zadnjim pokušajem ruskog pritiska i teroriziranja u rumunjsku vladu.

Ruska ofenziva protiv Hindenburgove vojske. „Tagespost“ javlja: „Echo de Paris“ naviještа rusku ofenzivu protiv Hindenburgove vojske, što bi morala započeti skorih dana.

Starac od 125 godina. Kod popisa pučanstva u židovskoj četvrti Černovica, što se je pred nedavno vršilo u svrhu izdavanja krušnih karata, javio se i neki starac od 125 godina, koji se je medju svjetinom vrtio kao kakav mladić od 25 godina, dok ih je njemu medjutim jošte stotina više. Gradjanstvo ga je prozvalo: „Moderni Matuzalem“.

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Zavjetno putovanje gospodje Anke.

Veseloigra u 3 čina, koja bijaše predvedena u Beču najboljim uspjehom.

Poručnikova grambacijaština

Veseloigra u 2 čina.

Početak u 2·30, 3·40, 4·50, 6·10 i 7·20 sati.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.

Uči se može kod svake slike.

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!